

توانمندسازی فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در اجلاس‌های سال ۲۰۲۵ میلادی (۱)؛ اتحادیه بین‌المجالس جهانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۲۰۵۴۹
کد موضوعی: ۲۶۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۳/۱۲/۲۵

عنوان گزارش:

توانمندسازی فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در اجلاس‌های سال ۲۰۲۵ میلادی (۱)؛
اتحادیه بین‌المجالس جهانی

نوع گزارش:

طرح و لایحه ، نظارتی ، راهبردی ، پیش‌نویس قانون

نام دفتر:

مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

تهیه و تدوین:

مصطفی دل‌پور مقدم

ناظر علمی:

مهدی امیری

گرافیک و صفحه‌آرا:

زهرا دل‌پوری

ویراستار ادبی:

شیوا امین اسکندری

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۳/۰۹/۰۱

واژه‌های کلیدی:

۱. دیپلماسی پارلمانی
۲. اتحادیه بین‌المجالس جهانی
۳. دیپلماسی مجامع
۴. دیپلماسی مکمل
۵. دیپلماسی پارلمانی سران
۶. مجلس دوازدهم

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۸
۲. پیشینه پژوهش.....	۹
۲-۱. سوابق مطالعاتی در مرکز.....	۹
۲-۲. سوابق تقنینی.....	۹
۳. نظام مسائل صدوپنجاهمین اجلاس اتحادیه بین المجالس جهانی.....	۱۰
۴. مسیر دیپلماتیک مجلس دوازدهم در اجلاس تاشکند.....	۱۱
۵. جمع بندی.....	۱۶
منابع و مأخذ.....	۱۷

فهرست شکل

شکل ۱. اجلاس دبیران کل مجالس دنیا در سال ۲۰۲۴ میلادی در ژنو سوئیس.....	۱۵
--	----

فهرست جداول

جدول ۱. پژوهش‌های مرتبط با اتحادیه بین المجالس جهانی در مرکز پژوهش‌ها.....	۹
جدول ۲. سوابق تقنینی مرتبط با اتحادیه بین المجالس جهانی.....	۹
جدول ۳. کمیته‌های دائمی صدوپنجاهمین اتحادیه بین المجالس جهانی.....	۱۲
جدول ۴. ابتکارات مجلس دوازدهم در اجلاس‌های سال ۲۰۲۵ اتحادیه بین المجالس جهانی در تاشکند و ژنو.....	۱۶

توانمندسازی فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در اجلاس‌های سال ۲۰۲۵ میلادی (۱)؛ اتحادیه بین‌المجالس جهانی

چکیده

نظرات مشورتی رئیس گروه دوستی پارلمانی ایران و ازبکستان، شناسایی پتانسیل‌های حمایت از مردم مظلوم فلسطین در جلسات کمیته‌های دائمی، داده‌کاوی جلسه استماع اتحادیه بین‌المجالس جهانی در سازمان ملل، بومی‌سازی نوآوری سایر مجالس دنیا پیرامون دیپلماسی پارلمانی دیجیتال، مذاکرات هوشمندانه با اعضای بریکس در حاشیه اجلاس تاشکند، انتفاع سیاسی و تبلیغاتی از نشست دبیران کل مجالس دنیا، کنشگری فعال بانوان عضو شورای اجرایی بین‌المجالس در اجلاس نمایندگان زن مجالس دنیا، اعتبارزدایی از مواضع ایران ستیزانه و رمزگشایی دلایل و اهداف برخی اصطلاحات پرتکرار در سخنرانی‌ها و قطعنامه‌ها از مهم‌ترین تدابیری هستند که استفاده از آنها فرصت‌های دیپلماتیک نوظهوری را برای مجلس دوازدهم در تاشکند پدیدار می‌سازد.

یکی از ملزومات دیپلماسی پارلمانی چابک و تحول‌گرا، رصد اجلاس‌های مجامع پارلمانی در سال ۲۰۲۵ میلادی و ریل‌گذاری نقشه راه عملیاتی برای انتفاع حداکثری از مجامع مذکور است. در این میان، اتحادیه بین‌المجالس جهانی با بیش از ۱۱۰ سال قدمت دارای اساسنامه و ارکان وابسته تأثیرگذار در مراودات دیپلماتیک است. این اتحادیه در سال ۲۰۲۵ میلادی، دو اجلاس بهاره و پاییزه دارد که به ترتیب در تاشکند ازبکستان و ژنو سوئیس برگزار می‌شود. ابتکار عمل و نوآوری در دو اجلاس پیش رو، اثرگذاری و کارآمدی هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم در این اتحادیه را افزایش خواهد داد. در این میان تهیه پیوستار فرصت‌های دیپلماتیک ریاست محترم قوه مقننه در اجلاس تاشکند و ژنو، شناسایی ظرفیت‌های گسترش دیپلماسی پارلمانی متوازن با ازبکستان، بهره‌وری از

بیان / شرح مسئله

اجلاس اتحادیه بین‌المجالس جهانی در تاشکند، بستر مساعدی را برای نوآوری دیپلماتیک و خلق ارزش افزوده سیاست خارجی از دریچه سازمان‌های بین‌المللی فراهم کرده است. در همین راستا، اشتراکاتی بین نظام مسائل اساسی سیاست خارجی **قانون بر نامه هفتم پیشرفت** با نظام مسائل مطروحه در اجلاس تاشکند وجود دارد. تمرکز مذاکرات دیپلماتیک مجلس دوازدهم باید به سمت هم‌افزایی ظرفیت‌ها پیرامون دغدغه‌های مشترک و به حداقل رساندن اختلاف‌ها معطوف شود. معماران و مجریان جنگ هیبریدی با خلق روایت‌های انحرافی، به دنبال کاهش توان اجماع‌سازی دیپلمات‌های کشورمان و بزرگ‌نمایی تهدید ایران از تریبون اتحادیه بین‌المجالس جهانی هستند. به همین دلیل بهره‌وری مطلوب و مهندسی گفتمانی سخنرانی و رایزنی ریاست محترم قوه مقننه و اعضای شورای اجرایی بین‌المجالس در صحن و حاشیه اجلاس‌های آن در سال ۲۰۲۵ میلادی، از سکوه‌های جهش دیپلماسی پارلمانی جمهوری اسلامی ایران در فرایند گذار از مجلس سنتی به مجلس نوین انقلابی است. به همین دلیل در این گزارش متناظر با نظام مسائل اساسی مطروحه در اجلاس صدوپنجاهم، راهکارهایی برای خلق فرصت‌های جدید و اعتبارزدایی از ابعاد جنگ پارلمانی ارائه شده است.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

- جمهوری اسلامی ایران در صورت ترسیم دقیق کاستی‌ها، فرصت‌ها و راهکارها، از این قابلیت برخوردار است به هاب دیپلماسی پارلمانی غرب آسیا در افق ایران ۱۴۰۷ تبدیل شود.
- با حضور مجالس ۱۸۱ کشور و ۱۵ عضو همکار در اجلاس تاشکند، مؤثرترین تریبون جهانی برای مقابله با جنگ شناختی و اعتبارزدایی از تحریف روایت‌ها و القای انزوای ایران در سازمان‌های بین‌المللی برای مجلس دوازدهم فراهم شده است.
- صدوپنجاهمین اتحادیه بین‌المجالس جهانی به دنبال کنشگری فعال در مدیریت تحولات سیاسی امنیتی از جمله ارائه ابتکار دیپلماتیک پیرامون اجرایی شدن راه‌حل دو دولتی در فلسطین است.
- در اجلاس تاشکند، تأثیر هوش مصنوعی بر افشار جامعه و کارکردهای نمایندگی به عنوان یکی از اولویت‌ها تعریف شده است.

- یکی از شروط میزبانی از اتحادیه بین‌المجالس جهانی، شناسایی تمام اعضای اتحادیه است. با توجه به اینکه رژیم اشغالگر قدس، رژیم جعلی و اشغالگر است، امکان میزبانی از اتحادیه بین‌المجالس جهانی از سوی مجلس شورای اسلامی هیچ‌گاه محقق نخواهد شد، ولی امکان میزبانی مجلس دوازدهم از اجلاس‌های منطقه‌ای میسر است.

- اتحادیه بین‌المجالس جهانی به دلیل گستردگی اعضا و ارتباط نزدیک آن با سازمان ملل، از میادین مطلوب معماران جنگ ترکیبی و شناختی علیه جمهوری اسلامی ایران است که از مصادیق آن می‌توان به احتمال ارائه آمار نادرست در قبال کشورمان توسط «احمد شهید»، گزارشگر اسبق ویژه سازمان ملل در خصوص وضعیت حقوق بشر در ایران در «کمیته حقوق بشر نمایندگان مجلس» اشاره کرد.

- در «کنفرانس جهانی نمایندگان زن اتحادیه بین‌المجالس جهانی» در مارس ۲۰۲۵ مکزیکوسیتی از مجالس عضو دعوت شده است هیئتی متشکل از چهار نماینده مجلس شامل یک نماینده مرد و حداقل یک نماینده زن جوان (زیر ۴۰ سال) را برای شرکت در اجلاس تاشکند اعزام کنند.

- یکی از پنجره‌های شناسایی افق سیاست‌های اتحادیه بین‌المجالس، پایش مواضع آن در جلسات استماع است که از مصادیق آن می‌توان به نشست «افزایش اقدامات برای اهداف توسعه پایدار: تأمین مالی، نهادها و سیاست» در فوریه ۲۰۲۵ در مقر سازمان ملل اشاره کرد.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

- قطعنامه کمیته دائمی صلح و امنیت بین‌الملل با عنوان «نقش پارلمان‌ها در پیشبرد راه‌حل دو دولتی در فلسطین» در ششم آوریل ۲۰۲۵ مورد بررسی قرار می‌گیرد. توصیه می‌شود هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم از طریق دریافت آخرین اطلاعات میدانی از وزارت امور خارجه، دبیرخانه کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین، کاوش گزارش‌های سیاستی مرکز پژوهش‌ها در حوزه مقاومت و دریافت نظرهای مشورتی اعضای گروه دوستی مجلس دوازدهم با فلسطین، اثرگذاری خود را در جلسات مرتبط با فلسطین افزایش دهد.

■ تهیه پیوستار مسیر دیپلماتیک ریاست محترم قوه مقننه در اجلاس‌های سال ۲۰۲۵ میلادی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، از سکوه‌های جهاد تبیین در مجامع پارلمانی است.

■ «ششمین کنفرانس رؤسای مجالس دنیا» در ژوئیه ۲۰۲۵ در مقر سازمان ملل در ژنو برگزار می‌شود. ارائه پیشنهادهای نوآورانه در پیش‌نویس سخنرانی ریاست محترم قوه مقننه که دغدغه اغلب مجالس دنیا باشد، وزن دیپلماتیک مجلس دوازدهم در عرصه بین‌المللی را افزایش می‌دهد.

■ یکی از نکات قابل تأمل در اجلاس پیش‌روی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، توجه اتحادیه به سیاست‌های پیمان بریکس است. برای مثال یکی از محورهای مورد بحث کمیته دائمی امور سازمان ملل متحد، موضوع «نقش روبه‌رشد بریکس در روابط بین‌الملل و تأثیر آن بر سازمان ملل متحد» است. با توجه به تأکید رهبر معظم انقلاب به گسترش روابط پایدار متوازن با بریکس، توصیه می‌شود هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم قبل از حضور در اجلاس تاشکند، نقاط قوت پیشرفت روابط پایدار با بریکس را بررسی کند.

■ مذاکرات هدفمند و هوشمندانه هیئت دیپلماتیک قوه مقننه با مقام‌های پارلمانی ازبکستان، فرصت مغتنمی را برای تقویت کمر بند راه و توانمندسازی دیپلماسی پارلمانی کریدور فراهم و ارزش افزوده مناطق راهبردی مکران و چابهار را در جغرافیای

سیاسی تقویت می‌کند.

■ یکی از ارکان مشورتی مهم اتحادیه بین‌المجالس جهانی، «اجلاس دبیران کل پارلمانی مجالس دنیا» در آوریل ۲۰۲۵ است. خلاقیت اداره کل امور بین‌الملل قوه مقننه برای تدوین پیوستار فرصت‌های دیپلماتیک معاون اجرایی قوه مقننه، بخشی از هم‌افزایی ظرفیت‌های دیپلماتیک در مجلس نوین انقلابی است.

■ توصیه می‌شود در مأموریت شورای اجرایی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، متناسب با کشور محل برگزاری نشست اتحادیه بین‌المجالس جهانی (ازبکستان)، رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با کشور میزبان اجلاس نیز حضور داشته باشد یا اطلاعات میدانی از نهادهای ذی‌ربط در خصوص ظرفیت‌های گسترش روابط با کشور میزبان دریافت شود.

■ تحلیل محتوایی قطعنامه‌های مصوب کمیته‌های دائمی به همراه سند پشتیبان «راهبرد اتحادیه بین‌المجالس بین سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۶»، از مجاری مهم برآورد سیاست‌های دیپلماتیک اتحادیه بین‌المجالس جهانی است.

■ مشارکت فعال مجلس دوازدهم در جلسات مرتبط با هوش مصنوعی در کمیته‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی، به صورت مستقیم کیفیت فرایند هوشمندسازی مجلس شورای اسلامی را ارتقای دهد.

۱. مقدمه

یکی از اولویت‌های دیپلماسی سازمان‌های بین‌المللی، تضمین منافع پایدار در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی است. جمهوری اسلامی ایران در صورت نوآوری مستمر و ترسیم نقشه راه عملیاتی، از این پتانسیل برخوردار است که در پایان فعالیت مجلس دوازدهم و گذشت ۵۰ سال از انقلاب شکوهمند اسلامی، به هاب دیپلماسی مکمل پارلمانی در غرب آسیا در افق ایران ۱۴۰۷ تبدیل شود. اتحادیه بین‌المجالس جهانی، مهم‌ترین و جامع‌ترین مجمع پارلمانی دنیا است که صدوپنجاهمین اجلاس آن بین پنجم تا نهم آوریل ۲۰۲۵ در تاشکند ازبکستان برگزار می‌شود. همه ارکان وابسته به اتحادیه بین‌المجالس جهانی از جمله شورای سیاست‌گذاری، کمیته‌های دائمی، «کمیته حقوق بشر نمایندگان مجلس»،^۱ «کمیته مسائل خاورمیانه»،^۲ «مجمع نمایندگان زن مجلس» و «مجمع نمایندگان جوانان مجلس»^۳ در این اجلاس تشکیل جلسه خواهند داد. نشست مجمع نمایندگان جوان مجلس به صورت غیرعلنی و پشت درهای بسته برگزار می‌شود. صدوپنجاهویکمین اجلاس مجمع اتحادیه بین‌المجالس نیز بین ۱۹ تا ۲۳ اکتبر ۲۰۲۵ در ژنو سوئیس برگزار می‌شود.

از بین ۱۹۳ کشور دنیا، مجالس ۱۸۱ کشور عضو رسمی اتحادیه و ۱۵ «عضو همکار» در اجلاس تاشکند مشارکت

1. Committees on the Human Rights of Parliamentarians
2. Committees on Middle East Questions
3. Forum of Young MPs

دارند. [۱] به عبارتی اجلاس تاشکند یک تریبون جهانی برای دفاع از سیاست‌های اصولی جمهوری اسلامی ایران و فرصتی برای تبادل ابتکارات مجالس دنیا در سطح حکمرانی جهانی است. در اجلاس تاشکند، جمهوری اسلامی ایران، جمهوری خلق چین و فدراسیون روسیه نیز به ترتیب دارای ۱۹، ۲۳ و ۲۰ سهمیه هستند. رژیم جعلی صهیونیستی نیز دارای ۱۲ سهمیه حق رأی است. [۲] کشوری که تقاضای میزبانی اتحادیه بین‌المجالس جهانی را می‌دهد باید تمام اعضا را به رسمیت بشناسد. با توجه به اینکه رژیم اشغالگر قدس، به‌عنوان یک رژیم جعلی و اشغالگر، عضو رسمی اتحادیه بین‌المجالس است، امکان میزبانی از این اتحادیه برای مجلس شورای اسلامی امکان‌پذیر نیست، ولی ابتکار میزبانی از اجلاس‌های منطقه‌ای اتحادیه بین‌المجالس جهانی باید به‌عنوان یک هدف راهبردی دنبال شود.

۲. پیشینه پژوهش

۲-۱. سوابق مطالعاتی در مرکز

جدول ۱. پژوهش‌های مرتبط با اتحادیه بین‌المجالس جهانی در مرکز پژوهش‌ها

ردیف	عنوان گزارش	سال انتشار	شماره مسلسل	نام دفتر / سازمان / نهاد	توضیحات
۱	اتحادیه بین‌المجالس جهانی فرصت‌ها؛ موانع و الزامات فراروی مجلس شورای اسلامی	۱۴۰۲	۱۹۳۲۸	دفتر مطالعات سیاسی گروه مطالعات پارلمانی	در این گزارش فرصت‌ها، موانع و الزامات مجلس شورای اسلامی در اتحادیه بین‌المجالس جهانی با هدف ارتقای هرچه بیشتر فعالیت‌های دیپلماتیک قوه مقننه در اتحادیه مذکور بررسی شده است.
۲	مجامع پارلمانی و الزامات دیپلماتیک مجلس شورای اسلامی؛ اجلاس رؤسای مجالس دنیا اجلاس دبیران کل مجالس دنیا	شهریور ۱۴۰۱	۱۸۴۰۵	دفتر مطالعات سیاسی گروه مطالعات پارلمانی	در این گزارش تدابیر و ابتکارات تقویت دیپلماسی پارلمانی سران و همچنین ظرفیت‌های معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا بررسی شده‌اند.

۲-۲. سوابق تقنینی

جدول ۲. سوابق تقنینی مرتبط با اتحادیه بین‌المجالس جهانی

ردیف	عنوان قانون	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	نکات برجسته
۱	قانون اساسنامه گروه پارلمانی جمهوری اسلامی ایران عضو اتحادیه بین‌المجالس	مجلس شورای اسلامی	۲۰ تیرماه ۱۳۶۲	این قانون به تنقیح نیاز دارد زیرا در ماده دوم تصریح شده است که عموم نمایندگان مجلس شورای اسلامی در صورت درخواست کتبی عضویت و پرداخت سالیانه ده هزار ریال می‌تواند عضویت گروه پارلمانی در اتحادیه بین‌المجالس را داشته باشد.
۲	قانون عضویت ایران در اتحادیه بین‌المجالس	مجلس شورای اسلامی	۲۵ آذر ۱۳۶۹	در ماده واحده این قانون تصریح شده است که به مجلس شورای اسلامی اجازه داده می‌شود به عضویت اتحادیه بین‌المجالس درآید. حق عضویت از بودجه مجلس شورای اسلامی قابل پرداخت خواهد بود.

۳. نظام مسائل صدوپنجاهمین اجلاس اتحادیه بین‌المجالس جهانی

مهم‌ترین نظام مسائل مطرحه در اجلاس تاشکند عبارتند از:

■ تسلیحات کشتار جمعی

یکی از دغدغه‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی، وضعیت معاهدات مرتبط با ممنوعیت تولید، اشاعه و انباشت تسلیحات کشتار جمعی است که از مصادیق آن می‌توان به همکاری این اتحادیه با «دفتر امور خلع سلاح سازمان ملل»^۱ برای پیوستن کشورهای آفریقایی به «معاهده منع تسلیحات بیولوژیک»^۲ اشاره کرد. برگزاری «سمینار سران در مورد جهانی سازی کنوانسیون سلاح‌های بیولوژیک در آفریقا» در ۱۳ فوریه ۲۰۲۵، بخشی دیگر از اقدام این اتحادیه برای عضویت کشورهای آفریقایی به معاهدات خلع سلاح است.

■ تغییرات اقلیمی

یکی از اولویت‌های اجلاس تاشکند، بررسی تغییرات اقلیمی است. از نگاه اتحادیه بین‌المجالس جهانی، افزایش دما، ذوب شدن یخچال‌های طبیعی و تغییر الگوهای آب‌وهوایی از مهم‌ترین عناصری هستند که آب آشامیدنی، اکوسیستم‌ها و معیشت این مناطق بحرانی را تهدید می‌کند. در این میان بخشی از دغدغه تغییرات اقلیمی اتحادیه بین‌المجالس جهانی از دریچه همکاری با سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی دنبال می‌شود که از مصادیق آن می‌توان به نشست مجازی «آژانس توسعه و همکاری سوئیس»^۳ در بیستم فوریه ۲۰۲۵ با تمرکز بر مخاطرات تغییرات اقلیمی در کشورهای قرار گرفته در مناطق کوهستانی مانند سوئیس اشاره کرد.

■ سلامت

موضوع سلامت از دیگر اولویت‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی است که جلسات آن به صورت غیرعلنی و فقط به زبان انگلیسی است.

■ منازعات مسلحانه

در اجلاس صدوپنجاهم برای اولین بار «نشست محرمانه کار گروه ویژه حل و فصل مسالمت‌آمیز جنگ اوکراین»^۴ در هفتم آوریل

۲۰۲۵ برگزار می‌شود. در همین خصوص، قطعنامه کمیته دائمی توسعه پایدار با عنوان «کاهش تأثیر طولانی مدت درگیری‌ها، از جمله درگیری‌های مسلحانه، بر توسعه پایدار»^۵ از اولویت‌های صدوپنجاهمین اجلاس مجمع اتحادیه بین‌المجالس جهانی است.

■ عدالت و فقرستیزی

اشتراک‌گذاری و تبادل تجارب مجالس دنیا در زمینه «توسعه اجتماعی و عدالت»^۶ از دیگر اولویت‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی در سال ۲۰۲۵ میلادی است.

■ پیمان بریکس

یکی از نکات قابل تأمل در اجلاس پیش روی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، توجه اتحادیه به سیاست‌های پیمان بریکس است. اهمیت این موضوع به حدی است که یکی از محورهای مورد بحث کمیته دائمی امور سازمان ملل متحد، موضوع «نقش روبه‌رشد بریکس در روابط بین‌الملل و تأثیر آن بر سازمان ملل متحد»^۷ است.

■ دیپلماسی هوش مصنوعی

یکی دیگر از نظام مسائل اساسی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، توجه کمیته دائمی دموکراسی و حقوق بشر به قطعنامه ۲۰۲۴ با عنوان «تأثیر هوش مصنوعی بر دموکراسی، حقوق بشر و حاکمیت قانون»^۸ است. از منظر اتحادیه بین‌المجالس جهانی در اغلب مجالس دنیا، دستورالعمل هوش مصنوعی برای ارتقای کیفیت خدمات پارلمانی به عنوان یک سند بالادستی در اولویت قرار دارد. هوش مصنوعی از پیشران‌های گذار به دیپلماسی پارلمانی دیجیتال و هوشمند است که مذاکرات دیپلماتیک قانونگذاران را متحول کرده است.

■ آینده سیاسی فلسطین

بررسی «بند اضطراری»^۹ کمیته دائمی صلح و امنیت بین‌الملل در خصوص «نقش مجالس در پیشبرد راه‌حل تشکیل دو دولتی

1. United Nations Office for Disarmament Affairs (UNODA)
2. Biological Weapons Convention (BWC)
3. Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)
4. Task Force on the Peaceful Resolution of the War in Ukraine (Closed Session)
5. Long-Lasting Impact of Conflicts, Including Armed Conflicts, on Sustainable Development
6. Social Development and Justice
7. Growing Role of the Brics in International Relations: What Impact for the Un?
8. Impact of Artificial Intelligence on Democracy, Human Rights and The Rule of Law
9. Emergency Item

۲۰۲۵ در ژم، به میزبانی پارلمان ایتالیا برگزار می‌شود. در اولین کنفرانس مورخ ژوئن ۲۰۲۳ در مراکش بر زندگی مسالمت‌آمیز ادیان مختلف در کنار یکدیگر و حاکمیت قانون تأکید شده بود.

■ ساختار و عملکرد اتحادیه بین‌المجالس

اتحادیه بین‌المجالس جهانی به منظور تحول در ساختار و شرح وظایف، سمیناری را با عنوان «سمینار اطلاعاتی در مورد ساختار و عملکرد اتحادیه بین‌المجالس جهانی در سال ۲۰۲۵ میلادی»^۵ بین بیستم تا بیست‌وسوم مه ۲۰۲۵ با حضور دبیران گروه بین‌المجالس کشورهای عضو در ژنو سوئیس برگزار می‌کند. انتخاب رئیس مجمع، طرح ماده اضطراری، «بحث عمومی پیرامون موضوع اقدام پارلمان برای عدالت و توسعه اجتماعی»^۶، راهبرد دیپلماتیک مجالس دنیا برای کاهش تأثیر طولانی‌مدت درگیری‌های مسلحانه، تصویب موضوع‌های مطروحه در کمیته دائمی صلح و امنیت بین‌الملل و انتصاب گزارشگران مشترک از دیگر اولویت‌های اجلاس تاشکند است.

در فلسطین^۱ از مباحث مهم اجلاس تاشکند در ششم آوریل ۲۰۲۵ است.

■ سهم زنان در ترکیب مجالس دنیا

یکی از اولویت‌های صدوپنجاهمین اجلاس اتحادیه بین‌المجالس جهانی، تبیین نظام مسائل اساسی و دغدغه‌های پیش روی حکمرانی پارلمانی از نگاه بانوان نماینده در «کنفرانس جهانی نمایندگان زن اتحادیه بین‌المجالس جهانی»^۲ است که در ۱۶ مارس ۲۰۲۵ در مکزیکوسیتی برگزار می‌شود. در این کنفرانس هیئتی متشکل از چهار نفر از نمایندگان مجالس عضو، شامل یک نماینده مرد و حداقل یک نماینده زن جوان (زیر ۴۰ سال) حضور خواهند داشت.

■ گفتگوی ادیان

دومین «کنفرانس پارلمانی اتحادیه بین‌المجالس جهانی در مورد گفتگوی ادیان»^۳ با عنوان «گفتگوی ادیان: تقویت اعتماد و استقبال از امید به آینده مشترک ما»^۴ نوزدهم تا بیست‌ویکم ژوئن

۴. مسیر دیپلماتیک مجلس دوازدهم در اجلاس تاشکند

کنفرانس رؤسای مجالس دنیا یکی از سکوه‌های انتفاع حداکثری از پتانسیل دیپلماتیک ریاست محترم قوه مقننه برای دفاع از مواضع اصولی جمهوری اسلامی ایران است. پیشنهاد هرگونه طرح ابتکاری قابل اجرا در پیش‌نویس متن سخنرانی ریاست محترم قوه مقننه که دغدغه اغلب مجالس دنیا باشد، وزن دیپلماتیک مجلس دوازدهم در عرصه بین‌المللی را افزایش خواهد داد. شایان ذکر است پیش از این اجلاس، «پانزدهمین اجلاس رؤسای پارلمان زن»^۸ در ۲۸ ژوئیه ۲۰۲۵ برگزار می‌شود.

■ تعمیق روابط متوازن و پایدار با ازبکستان

با توجه به اهمیت بالای کمر بند راه و بازار بکر آسیای مرکزی در سیاست خارجی نوین جمهوری اسلامی ایران، حضور هوشمندانه، عاقلانه و شرافتمندانه هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم در

به منظور انتفاع حداکثری از صدوپنجاهمین اجلاس اتحادیه بین‌المجالس جهانی، توصیه می‌شود مجلس دوازدهم تدابیر و تمهیدات زیر را مورد توجه قرار دهد:

■ تهیه پیوستار ظرفیت‌های دیپلماتیک ریاست محترم قوه مقننه در اجلاس تاشکند

«ششمین کنفرانس رؤسای مجالس دنیا»^۷ در ۲۹ تا ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ در دفتر سازمان ملل در ژنو سوئیس برگزار می‌شود. این کنفرانس برای اولین بار در سال ۲۰۰۰ در آستانه اجلاس هزاره سازمان ملل با هدف ایجاد یک انجمن منحصر به فرد برای تعامل و گفتگو در سطوح رؤسای مجالس دنیا پایه‌گذاری شد و در آن رهبران برجسته سازمان‌های بین‌المللی، دانشگاه‌ها و نهادهای مدنی و همچنین اصحاب رسانه حضور دارند. [۳] ششمین

1. Role of Parliaments in Advancing a Two-state Solution in Palestine
2. Ipu Global Conference of Women Parliamentarians
3. IPU Parliamentary Conference on Interfaith Dialogue
4. Interfaith Dialogue: Strengthening Trust and Embracing Hope for Our Common Future
5. Information Seminar on the Structure and Functioning of the Inter-Parliamentary Union 2025
6. General Debate on the Theme Parliamentary Action for Social Development and Justice
7. Sixth World Conference of Speakers of Parliament
8. 15th Summit of Women Speakers of Parliament

پارلمان»، «دفتر کمیته دائمی در امور سازمان ملل متحد»^۱، «کمیته سران گروه‌های جغرافیای سیاسی» و «شورای رؤسای کمیته‌های دائمی» مصادیقی از نشست‌های محرمانه اتحادیه بین‌المجالس جهانی هستند. کمیته‌های دائمی هم‌زمان با اجلاس مجمع عمومی، دو بار در سال تشکیل جلسه می‌دهند. تحلیل محتوای قطعنامه‌های مصوب کمیته‌های دائمی، بهترین فانوس رصد سیاست‌های دیپلماتیک اتحادیه بین‌المجالس در سال ۲۰۲۵ میلادی است، البته راهبرد کلان این اتحادیه در سند پشتیبان «راهبرد اتحادیه بین‌المجالس ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۶»^۲ ریل‌گذاری شده است. [۴] اتحادیه بین‌المجالس جهانی دارای چهار کمیته دائمی است.

اجلاس تاشکند، فرصت مغتنمی را برای تقویت منافع منطقه‌ای ایران به وجود می‌آورد. به عبارتی بخشی از تمرکز هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم باید به سمت مذاکرات هدفمند با کشور میزبان در جهت رفع موانع کریدور شمال جنوب و توانمندسازی دیپلماسی پارلمانی کریدور تمرکز یابد. این نوآوری و تحرک دیپلماتیک مجلس دوازدهم، ارزش افزوده مناطق راهبردی مکران و چابهار در منظومه ژئوپلیتیک قدرت را افزایش می‌دهد.

■ پایش دقیق جلسات کمیته‌های دائمی

جلسات اتحادیه بین‌المجالس جهانی به دو صورت علنی و محرمانه (پشت درهای بسته و بدون حضور اصحاب رسانه) برگزار می‌شود. برای مثال جلسات «کمیته حقوق بشر نمایندگان

جدول ۳. کمیته‌های دائمی صدوپنجاهمین اتحادیه بین‌المجالس جهانی^۲

عنوان کمیته دائمی	ابعاد
کمیته دائمی صلح و امنیت بین‌الملل	خلع سلاح، منع اشاعه و کنترل تسلیحات
	پیشگیری از منازعات خشونت‌آمیز، مدیریت بحران و صلح پایدار
	ارتقای مدیریت چندجانبه چالش‌های صلح و امنیت بین‌الملل
کمیته دائمی توسعه پایدار	تغییرات اقلیمی
	توسعه پایدار
کمیته دائمی دموکراسی و حقوق بشر	ارتقای کارکرد پارلمان
	دموکراسی و حقوق بشر در عصر دیجیتال
	جهانی فراگیرتر و عادلانه‌تر ^۳
کمیته دائمی امور سازمان ملل متحد	حضور میدانی سازمان ملل در حمایت از توسعه ملی: مورد ازبکستان
	رشد روبه‌رشد بریکس در روابط بین‌الملل

می‌شود. نشست کمیته حقوق بشر نمایندگان پارلمان به صورت محرمانه برگزار می‌شود تا قانونگذاران بتوانند با ملاحظات کمتری، مستندات نقض حقوق بشر را از سوی مجالس خود به اتحادیه ارائه دهند. به عبارتی مصادیقی وجود داشته است که نمایندگان پارلمان

نشست مشترک «رؤسای جغرافیای سیاسی گروه‌ها»^۴، رؤسای کمیته‌های دائمی و رؤسای سایر نهادهای تخصصی اتحادیه بین‌المجالس جهانی و همچنین جلسه «کمیته حقوق بشر نمایندگان پارلمان»^۵ در پنجم آوریل ۲۰۲۵ در تاشکند برگزار

1. Bureau of the Standing Committee on United Nations Affairs

2. IPU (2025). Focus areas for the Standing Committees in relation to the IPU 2022-2026 Strategy, Available at: <https://www.ipu.org/event/150th-ipu-assembly-and-related-meetings#event-sub-page-documents/> Accessed on:20/01/2025

3. A more Inclusive, Fairer World

4. Chairpersons of the Geopolitical Groups

5. Committee on the Human Rights of Parliamentarians

حمایت‌های دیپلماتیک از مقاومت و اشراف هیئت دیپلماتیک قوه مقننه به مباحث مرتبط با فلسطین در اجلاس تاشکند کمک کند.

■ رصد جلسه استماع اتحادیه بین‌المجالس جهانی در سازمان ملل

یکی از پنجره‌های شناسایی افق سیاست‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی، پایش مواضع اتحادیه در جلسات استماع است که از مصادیق آن می‌توان به نشست «افزایش اقدامات برای اهداف توسعه پایدار: تأمین مالی، نهادهای سیاست»^۳ مورخ سیزدهم فوریه ۲۰۲۵ (۲۵ بهمن ۱۴۰۳) در مقر سازمان ملل در نیویورک اشاره کرد. این جلسات، حلقه میانی ارتباط این نهاد پارلمانی با جامعه خبرگان و شهروندان و موتور پیشران مردمی‌سازی سیاست‌های کلان اتحادیه بین‌المجالس است.

■ رمزگشایی ریشه و دلایل کاربرد اصطلاحات پر تکرار در اتحادیه بین‌المجالس جهانی

هر چند جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر به‌جای واژه توسعه پایدار از اصطلاح «پیشرفت پایدار» استفاده می‌کند، با این وجود اصطلاح توسعه پایدار همچنان به‌عنوان یکی از کلیدواژگان اتحادیه بین‌المجالس جهانی در سال ۲۰۲۵ میلادی است. فقر ستیزی، اجرای عدالت و تحول در نظام حکمرانی از دیگر کلیدواژگان پر تکرار در اجلاس تاشکند خواهد بود.^۵ «سومین اجلاس جهانی کمیته‌های آینده»^۴ مورخ سیزدهم و چهاردهم ژانویه ۲۰۲۵ در سانتیاگو به میزبانی مجلس سنای شیلی با عنوان «تقویت نقش و یکپارچگی حکمرانی پیش‌بینی‌کننده در رویه پارلمانی»^۵ برگزار شد. رمزگشایی از این نشست نشان می‌دهد که مبحث مدیریت پیش‌رویدادی چالش‌های نوپدید، از اولویت‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی برای تحول در نظام حکمرانی است.^۶

■ انتفاع حداکثری از ظرفیت دیپلماسی پارلمانی فناوری پایه

با افزایش سهم فناوری‌های نوظهور در تمامی عرصه‌های حکمروایی، جایگاه هوش مصنوعی به یکی از عناصر جدایی‌ناپذیر دیپلماسی پارلمانی دیجیتال ارتقا یافته است. به همین دلیل، یکی از ملزومات کارآمدسازی دیپلماسی پارلمانی هوش مصنوعی، مشارکت فعال مجلس دوازدهم در نشست‌های مرتبط با هوش

در نشست محرمانه این کمیته، علیه پارلمان کشور خود گزارش منفی داده‌اند.

همسو با جلسات کمیته‌های دائمی، سلسله نشست‌هایی نیز در کمیته اجرایی اتحادیه بین‌المجالس برگزار می‌شود که از مصادیق آن می‌توان به «جلسه علنی کمیته ترویج احترام به حقوق بین‌الملل بشردوستانه»^۱ در هشتم آوریل ۲۰۲۵ یا مجموعه نشست‌های «شورای سیاستگذاری»^۲ مورخ نهم آوریل ۲۰۲۵ با تمرکز بر موضوع نقض حقوق بشر نمایندگان پارلمان و عملکرد کمیته‌ها و نشست‌های تخصصی اشاره کرد.

■ بهره‌وری از نقش مشورتی رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با کشور میزبان

توصیه می‌شود در مأموریت شورای اجرایی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، متناسب با کشور محل برگزاری نشست اتحادیه بین‌المجالس جهانی (ازبکستان)، رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با کشور میزبان اتحادیه نیز حضور داشته باشد و اطلاعات میدانی از نهادهای ذی‌ربط در خصوص پتانسیل‌های تعمیق روابط متوازن با کشور میزبان دریافت شود. رگه‌هایی از تمدن ایرانی - اسلامی و تاریخ مشترک بین ایران و کشورهای واقع در جغرافیای آسیای میانه از جمله ازبکستان قابل رهگیری است که بستر همکاری‌های جامع و بلندمدت با کشورهای آسیای مرکزی را تقویت کرده است. در همین خصوص مذاکرات هدفمند هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم با هم‌تایان خود در ازبکستان، روند منطقه‌گرایی پارلمانی را تسهیل کرده و به شناسایی فرصت‌های دیپلماسی اقتصادی و فرهنگی با کشورهای آسیای میانه نیز کمک می‌کند.

■ اشراف هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم بر تمامی سناریوهای سیاسی مرتبط با فلسطین

توصیه می‌شود هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای افزایش اثرگذاری بر فضای دیپلماتیک اتحادیه، پیرامون آخرین پیشنهادهای مطرح شده در خصوص فلسطین، اطلاعات میدانی کامل داشته باشند. در این میان دریافت گزارش‌های مرتبط با فلسطین از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دبیرخانه کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین، وزارت امور خارجه و رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با فلسطین می‌تواند به شبکه‌سازی

1. Open session of the Committee to Promote Respect for International Humanitarian Law
2. Governing Council
3. Scaling up action for the Sustainable Development Goals: Finance, Institutions, and Politics
4. Third World Summit of the Committees of the Future
5. Strengthen the Role and Integration of Anticipatory Governance in Parliamentary Practice

سکوی جنگ روایت‌ها، لجن‌پراکنی و نشر روایت‌های جعلی و ارائه آمار نادرست علیه کشورمان تبدیل شود، زیرا یکی از مدعوین جلسه «هدایت آزادی بیان، آزادی اطلاعات، لغو فرهنگ و سخنان نفرت‌انگیز به منظور حمایت از حقوق بشر و تقویت انسجام اجتماعی»، «احمد شهید»، گزارشگر اسبق ویژه سازمان ملل در خصوص آزادی مذهب و عقیده است که در تمامی گزارش‌ها به سیاه‌نمایی و تحریف اخبار مرتبط با جمهوری اسلامی ایران مبادرت کرده است. شایان ذکر است احمد شهید برای اولین بار در یازدهم ژوئن ۲۰۱۱ از سوی شورای حقوق بشر سازمان ملل به‌عنوان گزارشگر ویژه حقوق بشر در ایران انتخاب شد و همواره از پرچم‌داران جنگ روایت‌ها و گفتمانی علیه کشورمان در مجامع بین‌المللی بوده است. به همین دلیل یکی از مجاری توانمندسازی دیپلماسی مجامع مجلس دوازدهم، پایش اظهارات ضدایرانی افراد شرکت‌کننده در اجلاس کمیته‌های اتحادیه بین‌المللی معطوف است.

■ کنشگری فعال بانوان نماینده عضو شورای اجرایی در اجلاس قانونگذاران زن مجالس دنیا

اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی، تریبون مناسبی را برای کنشگری بانوان نماینده دیپلمات مجلس دوازدهم در «اجلاس قانونگذاران زن مجالس دنیا»^۶ به وجود آورده است. کنشگری فعال زنان در این اجلاس می‌تواند در اعتبارزدایی جنگ روایت‌های غرب برای تداعی نقش منفعل زنان در سپهر سیاست خارجی مؤثر باشد. شایان ذکر است این اجلاس در پنجم آوریل ۲۵۲۰ برگزار می‌شود.

■ مشارکت فعال معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا

وظایف دبیر کل پارلمانی در جمهوری اسلامی ایران بر عهده معاون اجرایی است. یکی از ارکان مشورتی مهم اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی، «اجلاس دبیران کل پارلمانی مجالس دنیا»^۷ است که در ششم آوریل ۲۰۲۵ برگزار می‌شود. تهیه پیوستار دیپلماتیک معاون محترم اجرایی قوه مقننه در دو اجلاس تاشکند و ژنو، ارزش افزوده دیپلماسی پارلمانی مجلس نوین انقلابی را افزایش خواهد داد.

مصنوعی در کمیته‌های اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی است. این اقدام، ستون‌های هوشمندسازی مجلس دوازدهم را تقویت می‌کند. در همین خصوص، دومین اجلاس جهانی کمیته‌های آینده، موضوع «هوش مصنوعی و تأثیر بالقوه آن بر دموکراسی، حقوق بشر و جامعه»^۱ به میزبانی مجلس اروگوئه در سال ۲۰۲۳ برگزار شد که نشان می‌دهد دیپلماسی هوش مصنوعی پای خود را به‌عنوان یک عنصر لاینفک در تمامی لایه‌های حکمرانی باز کرده است. اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی در ۲۲ ژانویه ۲۰۲۵ نیز با برگزاری نشست هم‌اندیشی «هوش مصنوعی چه معنایی برای تعامل عمومی با پارلمان دارد»، نقش فناوری نوظهور را به‌عنوان عنصری تأثیرگذار در مراودات دیپلماتیک بررسی کرد.^[۷]

■ تقویت زیرساخت‌های دیپلماسی پارلمانی دیجیتال

انتشار ویروس کرونا، نحوه برگزاری رویدادهای بین‌المللی را متحول کرد و به مرور، برخی نشست‌های تخصصی و جلسات هم‌اندیشی اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی به صورت مجازی برگزار می‌شود که ضرورت تقویت زیرساخت‌های پارلمان دیجیتال را بیش از گذشته افزایش داده است. یکی از آثار پارلمان هوشمند، تسریع فرایند گذار از دیپلماسی پارلمانی سنتی به دیپلماسی پارلمانی دیجیتال است که از مصادیق آن در اجلاس تاشکند می‌توان به برگزاری اجلاس وینار «هدایت آزادی بیان، آزادی اطلاعات، لغو فرهنگ و سخنان نفرت‌انگیز به منظور حمایت از حقوق بشر و تقویت انسجام اجتماعی»^۳ در ۱۶ ژانویه ۲۰۲۵ با همکاری «دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد»^۴ اشاره کرد.

■ واکاوی مواضع ایران‌ستیزانه از تریبون اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی

اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی به دلیل گستردگی اعضا و ارتباط نزدیک آن با سازمان ملل، از کانون‌های تمرکز معماران جنگ ترکیبی و شناختی علیه سیاست داخلی و منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران است. صدوهفتادوششمین اجلاس «کمیته حقوق بشر نمایندگان مجلس»^۵ در نوزدهم فوریه ۲۰۲۵ می‌تواند به

1. Artificial Intelligence and its Potential Impact on Democracy, Human Rights and Society
2. What AI May Mean for Public Engagement With Parliaments
3. Navigating Freedom of Expression, Freedom of Information, Cancel Culture and Hate Speech to Uphold Human Rights And Foster Social Cohesion
4. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
5. Committee on the Human Rights of Parliamentarians
6. Forum of Women Parliamentarians
7. Association of Secretaries General of Parliaments (ASGP)

شکل ۱. اجلاس دبیران کل مجالس دنیا در سال ۲۰۲۴ میلادی در ژنو سوئیس [۸]

شد و برخی ابتکارات آن می‌تواند به بهبود مستمر فرایندها و انتقال رویه‌های مثبت به خانه خلاق و نوآوری مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی کمک کند. مردمی‌سازی پارلمان و دیجیتال‌سازی خدمات بازوهای پژوهشی مجالس قانونگذاری، بخشی از وظایف این مرکز عنوان شده است. این مرکز با انتشار «فصلنامه ردیابی نوآوری»^۲، به مستندسازی خلاقیت مجالس عضو در بخش فناوری دیجیتال کمک می‌کند. [۹] مرکز نوآوری اتحادیه بین‌المجالس جهانی از یک دبیرخانه تشکیل و توسط یک «کمیته راهبری»^۴ مدیریت می‌شود و در حال تبدیل به یک هاب خلق ارزش افزوده مطالعات پشتیبان دیپلماسی پارلمانی در گستره جهانی است. این مرکز هر دو سال یک بار میزبان برگزاری «کنفرانس جهانی پارلمان الکترونیک»^۵ است.

پایش «گزارش جهانی پارلمانی»^۶ یکی دیگر از مراجع تقویت اشراف نمایندگان بر سیاست‌های آتی اتحادیه بین‌المجالس جهانی است. این گزارش را به‌طور مشترک اتحادیه بین‌المجالس جهانی و «برنامه توسعه سازمان ملل متحد»^۷ تهیه می‌کند و مسائل عمده مؤثر بر عملکرد پارلمان را تحلیل و روندهای فعلی و شیوه‌های خوب را شناسایی می‌کند [۱۰].

■ تبیین نظام مسائل مشترک جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه بین‌المجالس جهانی

یکی از روش‌های انتفاع حداکثری از ظرفیت اتحادیه بین‌المجالس جهانی، شناسایی اشتراکات نظام مسائل سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و نظام مسائل ترسیم شده اتحادیه بین‌المجالس جهانی است. تمرکز هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم لازم است به سمت انتفاع حداکثری از اشتراکات متمایل شود. سند راهبرد اتحادیه بین‌المجالس جهانی بین سال ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۶ و جهت‌گیری سیاست‌های پژوهشی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، تا حدودی بازتاب نظام مسائل اساسی در این اتحادیه است. برای مثال «مرکز نوآوری اتحادیه بین‌المجالس جهانی در پارلمان»^۱، متولی حمایت از خلاقیت و ابتکار عمل مجالس عضو اتحادیه است. پایش تحقیقات و گزارش‌های این مرکز، برآورد مجلس دوازدهم از سیاست‌های آتی اتحادیه بین‌المجالس جهانی را تقویت می‌کند. از منظر این مرکز، «فناوری‌های جدید»^۲ تأثیر زیادی بر محیط عملیاتی و ارتقای کیفیت خدمات پارلمانی دارد. این مرکز در دسامبر سال ۲۰۱۸ با همکاری مجالس برزیل، شیلی، پرتغال و زامبیا تأسیس

1. IPU's Centre for Innovation in Parliament(CIP)
2. New Technologies
3. Quarterly Innovation Tracker
4. Steering Committee
5. World e-Parliament Conference
6. Global Parliamentary Report (GPR)
7. United Nations Development Programme (UNDP)

۵. جمع‌بندی

تبعیض مرکز پژوهش‌ها نهایی شده است که برخی از آنها قابلیت طرح در اتحادیه بین‌المجالس جهانی را دارند. به همین دلیل تهیه پیوستار خلاقیت و نوآوری مرکز پژوهش‌ها در فسادستیزی و مقابله با فقر و تبعیض می‌تواند موتور محرکه رایزنی‌های دیپلماتیک ریاست محترم قوه مقننه و اعضای شورای اجرایی اتحادیه بین‌المجالس در دیدار با همتایان خود یا نمایندگان ارشد سایر مجالس باشد. هم‌زمان ابتکار عمل بانوان نماینده دیپلمات مجلس دوازدهم در اعتبارزادایی جنگ روایت‌ها و شناختی غرب برای القای مشارکت پایین زنان در سپهر حکمرانی انقلاب اسلامی مؤثر است. در پایان می‌توان نتیجه گرفت مشارکت اثربخش در اجلاس تاشکند، مستلزم ابتکار اداره کل امور بین‌الملل قوه مقننه برای ریل‌گذاری راهبرد یک‌ساله و چهارساله مجلس دوازدهم در اتحادیه بین‌المجالس و مشارکت فعال در مباحث بشردوستانه اتحادیه مذکور است.

مشارکت فعال و هوشمندانه مجلس دوازدهم در اتحادیه بین‌المجالس جهانی به‌عنوان بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مجمع پارلمانی، نقش بی‌بدیلی را در گذار از دیپلماسی پارلمانی سنتی به دیپلماسی نوین پارلمانی ایفا می‌کند. کارآمدی، نوآوری، خلاقیت و ابتکار عمل از عناصر جدایی‌ناپذیر دیپلماسی نوین پارلمانی است. به همین منظور اعضای شورای اجرایی اتحادیه بین‌المجالس باید برای تمامی ارکان اتحادیه در مجمع و کمیته‌های دائمی، ابتکارات متناظر را تبیین کنند. از ظرفی انتفاع حداکثری از پتانسیل دیپلماتیک ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در ششمین اجلاس رؤسای مجالس دنیا، می‌تواند تریبون مناسبی را برای دفاع از گفتمان انقلاب و حقوق بشر اسلامی در صیانت از کرامت انسانی عرصه کند. یکی از گفتمان‌های غالب در مراودات دیپلماتیک اعضا در اتحادیه بین‌المجالس جهانی، بحث عدالت‌طلبی و فقرستیزی است. در این میان ابتکارات خوبی در دبیرخانه دائمی مقابله با فقر، فساد و

جدول ۴. ابتکارات مجلس دوازدهم در اجلاس‌های سال ۲۰۲۵ اتحادیه بین‌المجالس جهانی در تاشکند و ژنو

ردیف	توصیه سیاستی	دستگاه متولی	دستگاه معین	ملاحظات
۱	تهیه پیوستار فرصت‌های دیپلماتیک ریاست محترم قوه مقننه در اجلاس‌های بهاره و پاییزه اتحادیه بین‌المجالس	مجلس شورای اسلامی	وزارت امور خارجه	رئیس پارلمان از مهم‌ترین کنشگران دیپلماسی پارلمانی است. به همین دلیل تهیه پیوستار فرصت‌های دیپلماتیک ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در «ششمین کنفرانس رؤسای مجالس دنیا» در ژوئیه ۲۰۲۵ و دو اجلاس بهاره و پاییزه اتحادیه بین‌المجالس جهانی، یکی از سکوی‌های ارتقای ارزش افزوده دیپلماسی پارلمانی برای دفاع از مواضع اصولی جمهوری اسلامی ایران است.
۲	تعمیق روابط متوازن و پایدار با ازبکستان	مجلس شورای اسلامی	وزارت امور خارجه	با توجه به اهمیت بالای دیپلماسی پارلمانی کریدور و بازار بکر آسیای مرکزی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، حضور مقتدرانه هیئت دیپلماتیک قوه مقننه در اجلاس تاشکند، فرصت مغتنمی را برای تقویت منافع منطقه‌ای ایران و رفع موانع کریدور شمال جنوب به‌وجود آورده و ارزش افزوده مناطق راهبردی مکران و چابهار را در جغرافیای سیاسی افزایش می‌دهد.
۳	بهره‌وری از نقش مشورتی رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با کشور میزبان	مجلس شورای اسلامی	-	توصیه می‌شود در مأموریت شورای اجرایی اتحادیه بین‌المجالس جهانی، متناسب با کشور محل برگزاری نشست اتحادیه بین‌المجالس جهانی (ازبکستان)، رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با پارلمان ازبکستان نیز حضور داشته باشد با اطلاعات میدانی به‌روز شده از نهادهای ذی‌ربط درخصوص ظرفیت‌های گسترش روابط متوازن با کشور میزبان دریافت شود.
۴	شناسایی ظرفیت‌های حمایت از مردم مظلوم فلسطین در اتحادیه بین‌المجالس جهانی	مجلس شورای اسلامی	وزارت امور خارجه	توصیه می‌شود هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای اثرگذاری حداکثری بر فضای دیپلماتیک اتحادیه، درخصوص آخرین پیشنهادهای مطرح شده فلسطین، اشراف اطلاعاتی داشته باشند. در این میان دریافت گزارش‌های مرتبط با فلسطین از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دبیرخانه کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین، وزارت امور خارجه و رئیس گروه دوستی مجلس دوازدهم با فلسطین به شبکه‌سازی دیپلماسی پارلمانی حمایت از مقاومت و اشراف هیئت دیپلماتیک قوه مقننه در مباحث مرتبط با فلسطین در اجلاس تاشکند کمک می‌کند.

ردیف	توصیه سیاستی	دستگاه متولی	دستگاه معین	ملاحظات
۵	رصد جلسه استماع اتحادیه بین‌المجالس جهانی در سازمان ملل	مجلس شورای اسلامی	وزارت امور خارجه	یکی از مجاری شناسایی افق سیاست‌های اتحادیه بین‌المجالس جهانی، تحلیل محتوایی جلسات استماعی است که در مقر سازمان ملل در نیویورک برگزار می‌شود. این جلسات، حلقه میانی ارتباط این نهاد پارلمانی با جامعه خبرگان، شهروندان و بخشی از روند مردمی‌سازی سیاست‌های کلان اتحادیه بین‌المجالس جهانی است.
۶	تقویت زیرساخت‌های دیپلماتی پارلمانی دیجیتال	مجلس شورای اسلامی	-	انتشار ویروس کرونا، بر نحوه برگزاری رویدادهای بین‌المللی تأثیر ماندگار گذاشته و به‌مرور برخی نشست‌های تخصصی و جلسات هم‌اندیشی اتحادیه بین‌المجالس به صورت ویدئو برگزار می‌شود که مولود گذار از پارلمان سنتی به دیجیتال است.
۷	تبیین نظام مسائل مشترک ایران و محورهای مطروحه در اجلاس تاشکند	مجلس شورای اسلامی	-	تمرکز هیئت دیپلماتیک مجلس دوازدهم پیرامون نظام مسائل مشترک با اتحادیه بین‌المجالس جهانی به شکل‌گیری گفت‌وگو مشترک و انتفاع حداکثری از پتانسیل‌های اتحادیه بین‌المجالس کمک می‌کند.
۸	تهیه پیوستار فرصت‌های دیپلماتیک معاون اجرایی قوه مقننه	مجلس شورای اسلامی	-	تبیین فرصت‌ها و ظرفیت‌های دیپلماتیک معاون محترم اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا، از پیش‌ران‌های مهم حمایت ستادی از نماینده دیپلمات‌های مجلس دوازدهم است.
۹	کنشگری فعال بانوان نماینده دیپلمات در اجلاس نمایندگان زن مجالس دنیا	مجلس شورای اسلامی	-	مشارکت فعال زنان در اجلاس تاشکند، نقش مهمی را در اعتبارزایی از جنگ روایت‌های دشمن برای القای نقش منفعل زنان در سپهر سیاسی انقلاب اسلامی ایفا می‌کند.
۱۰	اعتبارزایی از مواضع ایران ستیزانه	مجلس شورای اسلامی	-	یکی از ابعاد جنگ پارلمانی، دعوت از اشخاص ایران‌ستیز و سخنرانی آنان در کمیته‌های دائمی حقوق بشری اتحادیه بین‌المجالس جهانی است.
۱۱	رمزگشایی دلایل و اهداف اصطلاحات پرتکرار در سخنرانی‌ها و قطعنامه‌ها	مجلس شورای اسلامی	-	یکی از مجاری شناسایی سیاست‌های آتی اتحادیه بین‌المجالس، تحلیل محتوایی برخی اصطلاحات پرتکرار در اسناد و موضوع‌های مطروحه در اجلاس تاشکند است.

- [1] IPU, "IPU Members", 28 02 2024. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/about-ipu/members>. [Accessed 05 02 2025].
- [2] IPU, "150th IPU Assembly", 09 04 2024. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/event/150th-ipu-assembly-and-related-meetings#event-sub-page-document>. [Accessed 02 02 2025].
- [3] IPU, "Sixth World Conference of Speakers of Parliament", 29 07 2024. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/event/sixth-world-conference-speakers-parliament>. [Accessed 12 11 2024].
- [4] IPU, "IPU Strategy 2026 – 2022", 09 11 2022. [Online]. [Accessed 04 02 2025].
- [5] IPU, "2025 IPU Parliamentary Hearing at the United Nations", 13 01 2025. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/event/2025-ipu-parliamentary-hearing-united-nations>. [Accessed 04 02 2025].
- [6] IPU, "Third World Summit of the Committees of the Future", 14 01 2025. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/event/third-world-summit-committees-future>. [Accessed 19 01 2025].
- [7] IPU, "What AI may mean for public engagement with parliaments, Available at: <https://www.ipu.org/event/what-ai-may-mean-public-engagement-with-parliaments>, 22 01 2024. [Online]. Available: What AI may mean for public engagement with parliaments, <https://www.ipu.org/event/what-ai-may-mean-public-engagement-with-parliaments>. [Accessed 29 11 2024].
- [8] IPU, "ASGP", 16 10 2024. [Online]. Available: <https://asgp.co/>. [Accessed 06 02 2025].
- [9] IPU, "Center for Innovation in Parliament", 14 12 2024. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/impact/democracy-and-strong-parliaments/centre-innovation-in-parliament>. [Accessed 20 01 2025].
- [10] IPU, "2025 IPU Parliamentary Hearing at the United Nations", 13 02 2014. [Online]. Available: <https://www.ipu.org/event/2025-ipu-parliamentary-hearing-united-nations>. [Accessed 14 12 2025].

گزیده سیاستی

طراحی راهبرد دیپلماتیک یکساله مجلس دوازدهم در اتحادیه بین‌المجالس جهانی، تقویت دیپلماسی پارلمانی کریدور بین ایران و ازبکستان و تهیه پیوستار ظرفیت‌های دیپلماتیک رئیس‌قوه مقننه در اجلاس پیش‌روی رؤسای مجالس دنیا، از ملزومات موفقیت در اجلاس تاشکند است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir